

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain sekä kudoslain muuttamisesta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta.

Kuolemansyyn selvittämisestä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi perussäännökset menettelyistä kuoleman toteamiseksi, kun nykyisin kuoleman toteamisesta säädetään asetuksella. Laissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden täyttyessä lääkärin lisäksi sairaanhoitaja tai ensihoitaja voisivat todeta kuoleman. Sääntelyä kuolemasta ilmoittamisesta, lääketieteellisestä kuolemansyyn selvittämisestä sekä vainajan ruumiin käsittelystä ja säilyttämisestä täsmennettäisiin säätämällä tarkemmin eri toimijoiden velvoitteista.

Poliisia koskevaa sääntelyä muutettaisiin säätämällä poliisin tehtäväksi oikeuslääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen, jos vainajan henkilöllisyys ei ole tiedossa sekä säätämällä mahdollisuudesta siirtää vainajan ruumis kylmäsäilytystilaan poliisimiehen päätöksen perusteella tiettyjen edellytysten täyttyessä. Poliisin tehtäviä koskevaan sääntelyyn tehtäisiin myös eräitä muita täsmennyksiä.

Kuolintodistusta ja hautauslupaa sekä eräitä muita seikkoja koskevat säännökset siirrettäisiin asetuksesta lakiin, ja niiden sääntelyä ajantasaistettaisiin. Tilastokeskuksen kuolintodistuksen arkistointiin liittyvää sääntelyä täsmennettäisiin.

Ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annettuun lakiin tehtäisiin muutokset, jotka aiheutuvat siitä, että kuoleman toteamisesta säädettäisiin jatkossa kuolemansyyn selvittämisestä annetussa laissa.

Kuolemansyyn selvittämisestä annetusta asetuksesta ehdotetaan kumottavaksi useita pykäläiä kuolemansyyn selvittämisestä annettuun lakiin tehtävien muutosten johdosta. Lisäksi kolmeen pykälään tehtäisiin lakimuutoksista johtuvia teknisluonteisia muutoksia.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2027 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Tausta

Kuolemansyyn selvittämistä koskeva laki ja asetus tulivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1974. Lainsäädäntöön on 1990- ja 2000- luvuilla tehty eräitä tarkistuksia, mutta monet

lainsäädännön perusratkaisut ovat vuosikymmeniä vanhoja. Osittain vanhentunut ja aukollinen lainsäädäntö on aiheuttanut ongelmia käytännön toiminnassa ja yhteiskunnan resurssien tarkoituksenmukaisessa käytössä.

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa on useita kirjauksia liittyen sosiaali- ja terveydenhuollon sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöön ja sen saatavuuteen ja riittävyyteen liittyviin toimiin. Hallitusohjelman mukaan selkeytetään työnjakoa ja tarkastellaan kelpoisuusehtoja, sekä mahdollistetaan ammattihenkilöiden välinen joustava työnjako.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallisena, ettei kuoleman toteamisesta ole lakitasoisia perussäännöksiä ja kehottanut valtioneuvostoa laatimaan sellaiset (PeVL 24/2010 vp, PeVL 27/2018 vp).

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on korjata valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen tilanne, jossa kuoleman toteamisesta ei ole lakitasoisia perussäännöksiä. Tavoitteena on myös sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen ja tuottamisen kannalta toimivien käytännön toimintamallien luominen ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työpanoksen tarkoituksenmukaisempi kohdentaminen. Lisäksi tavoitteena on sellaisten käytännössä ongelmallisiksi osoittautuneiden säännösten selkeyttäminen ja tunnistettujen lainsäädännön aukkojen paikkaaminen, jotka ovat tarkoituksenmukaista tehdä tämän lakihankeen yhteydessä. Edelleen ehdotettavien menettelytapojen muutoksien tarkoituksena on turvata potilasturvallisuus, yksilöiden oikeusturva ja ihmisarvon kunnioittamisen kestävällä tavalla.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki lausuntopalvelu.om@gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/31656/2025.

Kirjallisen lausunnon voi vaihtoehtoisesti toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi tai postitse osoitteeseen Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/31656/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Jos lausunto on jätetty Lausuntopalveluun, sitä ei tarvitse erikseen lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköpostitse tai kirjepostissa.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisien toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus STM190:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei

julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.
Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 12.8.2026.
Ruotsinkielinen hallituksen esitys toimitetaan arviolta 25.6.2026. Ruotsinkielisen lausuntokierroksen loppua pidennetään siten, että sen pituus vastaa suomenkielistä lausuntokierrosta.

Valmistelijat

hallitusneuvos Merituuli Mähkä, puh. 0295 163 575, 22.-26.6 ja 3.8 lähtien
lääkintöneuvos Vesa Jormanainen 27.-31.7.
etunimi.sukunimi@gov.fi
muina aikoina ota yhteys paln.posti.stm@gov.fi

Liitteet:

[HE kuolemansyyn selvittämisen lain ja kudoslain muuttamisesta 22.6. lausunnoille.pdf](#)

[Asetusmuistioluonnos 22.6.2026 VNa kuolemansyyn selvittämisestä annetun asetuksen muuttamiseksi.pdf](#)

[Asetus kuolemansyyn selvittämisestä muutokset taulukko.pdf](#)

[Lagförslag och huvudsakliga innehåll 22.6.pdf](#)

[Statsrådets förordning om ändring av förordningen om utredande av dödsorsak tabell.pdf](#)

Jakelu:

Ahvenanmaan maakunta
Ahvenanmaan valtionvirasto
Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry
ARENE
Brändö kommun
Digi- ja väestötietovirasto
Eckerö kommun
Eduskunnan oikeusasiamies
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Finströms kommun

Föglö kommun
Geta kommun
Hali ry
Hammarlands kommun
Helsingin kaupunki
Helsingin käräjäoikeus
Helsingin yliopisto
HUS
Hyvil
Hätäkeskuslaitos
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Jomala kommun
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Kainuun hyvinvointialue
Kansallisarkisto
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keskusrikospoliisi
Kirkollishallitus (ev.lut)
Krematoriosäätiö - Krematoriosäätiö s.r.
Kuluttajaliitto
Kumlinge kommun
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kökar kommun
LAB-ammattikorkeakoulu
Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin hyvinvointialue
Lapin käräjäoikeus
Lapsiasiavaltuutettu
Laurea ammattikorkeakoulu
Lemlands kommun
Lumparlands kommun
Lupa- ja valvontavirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkäripalveluyritykset LPY
Maahanmuuttovirasto
Mariehamns stad
Metropolia ammattikorkeakoulu
Niuvanniemen sairaala
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun yliopisto
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan käräjäoikeus
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Savon käräjäoikeus
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Rikosseuraamuslaitos
Saamelaiskäräjät
Saltviks kommun
SAMS Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunnan hyvinvointialue
Savonia ammattikorkeakoulu
Sisäministeriö
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Sottunga kommun
Sunds kommun
Suomen Anestesiologiyhdistys
Suomen Ensihoitoalan Liitto ry
Suomen Erikoislääkäriyhdistys ry SELY
Suomen Geriatri ry
Suomen hautaus toiminnan keskusliitto ry
Suomen hautaus toimistojen liitto
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Neurologinen Yhdistys
Suomen ortodoksisen kirkon palvelukeskus
Suomen Palliatiivisen Hoidon yhdistys ry
Suomen Palliatiivisen Lääketieteen yhdistys
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry
Suomen Sairaanhoidajat ry
Suomen transplantaatiokirurginen yhdistys
Suomen tuomariliitto
Suomen Yleislääketieteen yhdistys
Svenska Finlands Folkting SFF
Talentia
Tampereen yliopisto
Tehy ry
Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos
Tilastokeskus
Tuomioistuinvirasto
Turun ammattikorkeakoulu
Turun yliopisto
UNIFI
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vanhan Vaasan sairaala
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry

Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto
Vankiterveydenhuollon yksikkö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Vårdö kommun
Yrkeshögskolan Novia
Ålands hälso- och sjukvård
Ålands polismyndighet

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit vainajasta viranomaiselle ilmoittamista sekä kuolemasta ilmoittamista väestötietojärjestelmään koskevista ehdotuksista (1 §, 2 d §)

Kommentit kuoleman toteamista ja vainajan ulkotarkastusta koskevista ehdotuksista (2 §, 2 a–2 c §)

Kommentit lääketieteellistä kuolemansyyn selvittämistä koskevista ehdotuksista (3 §, 6 a §)

Kommentit oikeuslääketieteellistä kuolemansyyn selvittämistä koskevista ehdotuksista (7 §, 7 a §, 10 §)

Kommentit vainajan ruumiin käsittelyä ja säilytystä koskevista ehdotuksista (10 a §, 10 b §)

Kommentit kuolintodistusta ja hautauslupaa koskevista ehdotuksista (10 c–10 f §)

Kommentit rangaistussäännöksestä (16 §)

Kommentit ihmisten elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annettua lakia koskevista ehdotuksista

Kommentit kuolemansyyn selvittämisestä annetun asetuksen muutosehdotuksista

Muut kommentit

Pöyhönen Eveliina
Sosiaali- ja terveysministeriö

Mähkä Merituuli

